

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Методичні вказівки

до проведення практичних занять,
самостійної роботи та виконання контрольної роботи
з дисципліни

Аудит фінансової звітності

*(для студентів 5 курсу денної і 6 курсу заочної форми навчання
спеціальності 7.03050901 і 8. 03050901 «Облік і аудит»)*

Харків
ХНАМГ
2012

Методичні вказівки до проведення самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольної роботи з дисципліни «Аудит фінансової звітності» (для студентів 5 курсу денної і 6 курсу заочної форм навчання спеціальності 7.03050901 і 8.03050901 «Облік і аудит») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад: Н. І. Гордієнко – Х.: ХНАМГ, 2012. - 14 с.

Укладач: проф. Н. І. Гордієнко

Рецензент: проф. Н. Ф. Чечетова

Рекомендовано кафедрою Обліку і аудиту
Протокол № 11 від 05.05.2010

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ (ЗМІСТ) ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (денна і заочна форма навчання).....	5
3. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.....	9
4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ....	9
5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	11

ВСТУП

Мета та завдання вивчення дисципліни - формувати у студента теоретичні знання і практичні навички з організації та проведення аудиторської перевірки фінансової звітності підприємства.

Предмет вивчення дисципліни: методи і прийоми аудиторської перевірки фінансової звітності підприємства.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню цієї дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на цю дисципліну
Бухгалтерський облік Фінансовий облік 1 Фінансовий облік 2 Організація і методика аудиту Облік ЗЕД	вихідна

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- нормативи і стандарти аудиту;
- основи організації аудиторської діяльності;
- основні методичні прийоми проведення операційного аудиту під час аудиторської перевірки;
- передові методи перевірки у комп'ютерному середовищі.

Уміти:

- розкривати зміст і володіти методами та прийомами роботи з первісними документами і бухгалтерською звітністю;
- володіти передовими методиками перевірки бухгалтерської та фінансової документації на базі обчислювальної техніки;
- володіти навичками перевірки законності фінансово-господарських операцій та достовірності бухгалтерської та фінансової звітності;
- організувати аудиторську діяльність;
- планувати аудиторську діяльність і аудиторські перевірки;
- визначати аудиторські ризики;
- розробляти програми аудиторських перевірок.

1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ (ЗМІСТ) ДИСЦИПЛІНИ

Модуль: Аудит фінансової звітності - 2,0 кредиту /72 години

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Організація та методика аудиторської перевірки фінансової звітності

1. Контроль якості аудиторських послуг в Україні
2. Аудит повного пакета фінансової звітності загального призначення
3. Документування аудиторських перевірок
4. Методика перевірки розділів обліку і робіт
5. Висновок незалежного аудитора щодо повного пакета, фінансових звітів загального призначення

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Аудит повного пакету фінансової звітності загального призначення

1. Аудит «Балансу» підприємства
2. Аудит «Звіту про фінансові результати»
3. Аудит «Звіту про рух грошових коштів»
4. Аудит «Звіту про власний капітал»
5. Аудит операцій з об'єднання підприємств та Консолідованої фінансової звітності
6. Аудит «Приміток до фінансової звітності»

2. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (денна і заочна форма навчання)

Практичне заняття є однією із форм навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування завдяки індивідуальному виконанню студентом відповідно сформульованих завдань. Основна мета практичного заняття полягає в розширенні, поглибленні та деталізації теоретичних знань, отриманих студентами на лекціях, в процесі самостійної роботи, і спрямувати їх на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення вмінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних задач, їх перевірку, оцінювання.

Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні поточної модульної оцінки з даної навчальної дисципліни.

Перелік тем та зміст практичних занять (денна форма навчання)

ЗМ 1. Організація та методика аудиторської перевірки фінансової звітності загального призначення

Практичне заняття 1

Тема 1. Контроль якості аудиторських послуг в Україні

Законодавчі та нормативні вимоги до організації системи контролю якості аудиторських послуг. Внутрішньофірмові стандарти якості: етичні вимоги; прийняття завдання, продовження співробітництва з клієнтом; людські ресурси; виконання завдання; моніторинг відповідності політики та процедур контролю якості.

Тема 2. Аудит повного пакета фінансової звітності загального призначення

Вимоги національних стандартів до складу та елементів фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Засоби забезпечення достовірності звітних даних. Міжнародні стандарти аудиту надання впевненості та етики, зокрема Міжнародні стандарти аудиту 700, 701, 720 та інші нормативні акти що регламентують діяльність учасників фондового ринку. Вимоги ДКЦПФР до аудиту і підготовки аудиторського висновку стосовно фінансової звітності загального призначення.

Практичне заняття 2

Тема 3. Документування аудиторських перевірок

Етапи аудиторської перевірки. Документування на етапах проведення аудиторської перевірки: переддоговірна робота; призначення керівника перевірки; планування аудиторської перевірки; затвердження складу робочої групи; проведення аудиторської перевірки; формування звіту за результатами аудиторської перевірки; формування «Справи клієнта». Архівування аудиторської перевірки.

Тема 4. Методика перевірки розділів обліку і робіт

Єдина схема розробки методики перевірки за різними розділами обліку. Складові методики перевірки кожного розділу бухгалтерського обліку: перелік основних нормативних документів; опис альтернативних облікових рішень згідно з Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку; первинні документи по розділу обліку; регістри синтетичного й аналітичного обліку і звітність; класифікатор можливих порушень; тести внутрішнього контролю аудитора для складання програми перевірки; методи збору аудиторських доказів, які застосовують при перевірці; опис контрольних процедур.

Тема 5. Висновок незалежного аудитора щодо повного пакета фінансових звітів загального призначення

Однорідність формату та змісту кожного з типів модифікованих висновків. Невизначеність як проблема, результат якої залежить від майбутніх дій чи подій (обмеження обсягу роботи аудитора; незгода з управлінським персоналом стосовно прийнятності обраної облікової політики, методу її застосування або адекватності розкриття інформації у фінансовій звітності).

МСА 700 (переглянутий) "Висновок незалежного аудитора щодо повного пакета фінансових звітів загального призначення". Питання, що не впливають на думку аудитора (пояснювальний параграф). Питання, що впливають на думку аудитора (умовно-позитивна думка; відмова від висловлення думки; або негативна думка).

ЗМ 2. Аудит повного пакету фінансової звітності загального призначення

Практичне заняття 3

Тема 6. Аудит балансу підприємства

Загальні положення Стандарту бухгалтерського обліку «Баланс». Принципи побудови і структурування балансу. Аналітичні можливості балансу. Аудит визначення статей балансу. Характеристика розділів і статей балансу. Аудит оцінки статей балансу. Аудит оцінки та відображення в балансі необоротних і оборотних активів, власного капіталу, довгострокових і поточних зобов'язань. Аудит облікових даних, на базі яких складений баланс.

Тема 7. Аудит звіту про фінансові результати

Загальні положення Стандарту бухгалтерського обліку «Звіт про фінансові результати». Принципи визнання доходів і витрат. Класифікація доходів і витрат у звіті про фінансові результати. Джерела даних для складання звіту. Аудит визначення показника виручки (доходу) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) залежно від виду діяльності. Аудит визначення фінансових результатів від операційної діяльності. Аудит розрахунку фінансових результатів від звичайної діяльності. Аудит визначення чистого прибутку (збитку) підприємства. Аудит складу і структури елементів операційних витрат. Аудит показників прибутковості акцій.

Практичне заняття 4

Тема 8. Аудит звіту про рух грошових коштів

Загальні положення Стандарту бухгалтерського обліку «Звіт про рух грошових коштів». Джерела інформації для складання звіту. Методи складання звіту. Аудит визначення даних про рух грошових коштів у результаті операційної діяльності. Аудит визначення даних про рух грошових

коштів у результаті інвестиційної діяльності. Аудит визначення грошових коштів у результаті фінансової діяльності. Аудит розрахунку зміни величини грошових коштів за звітний період. Перевірка погодженості показників звіту з балансом.

Практичне заняття 5

Тема 9. Аудит звіту про власний капітал.

Загальні положення Стандарту бухгалтерського обліку «Звіт про власний капітал». Аудит порядку складання звіту про власний капітал. Аудит формування звітних даних про зміни статутного капіталу, додатково вкладеного капіталу, резервного капіталу. Аудит виправлення помилок, змін в облікових оцінках та обліковій політиці. Аудит подій після дати балансу.

Тема 10. Аудит операцій з об'єднання підприємств та консолідованої фінансової звітності

Аудит порядку подання об'єднаннями зведеної фінансової звітності. Аудит поетапного придбання активів і зобов'язань. Аудит справедливої вартості придбаних активів і зобов'язань. Аудит ліквідації придбаного підприємства. Аудит консолідованої фінансової звітності

Практичне заняття 6

Тема 11. Аудит приміток до фінансової звітності

Аудит розкриття інформації у примітках до балансу. Аудит розкриття інформації про фінансові результати у примітках до фінансової звітності. Аудит розкриття інформації про рух грошових коштів у примітках до фінансової звітності. Аудит розкриття інформації про зміни у власному капіталі у примітках до фінансових звітів.

Перелік тем практичних занять (заочна форма навчання)

1. Організація і методика аудиторської перевірки фінансової звітності.
2. Етапи аудиторської перевірки. Планування складу і чисельності аудиторської групи.
3. Організація аудиту фінансової звітності. Планування аудиторської перевірки.
4. Аудит повного пакета фінансової звітності загального призначення.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

При вивченні дисципліни “Аудит фінансової звітності”, окрім лекційних, практичних завдань, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення додаткової літератури
2. Робота з нормативною базою
3. Підготовка до практичних занять
4. Підготовка до проміжного контролю
5. Вирішення і письмове оформлення самостійних завдань
6. Виконання контрольної роботи

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Метою виконання завдання (на базі практики або за місцем роботи студента) — є закріплення теоретичних знань і набуття досвіду з аудиту фінансової звітності.

Вибір варіанта завдання: варіант завдання на контрольну роботу студент визначає як суму двох останніх цифр у заліковій книжці та обирає відповідно до переліку тем, що наведені у методичних вказівках.

Обов'язкові завдання:

1. Провести історичний огляд фінансової звітності та аудит компонента звітності за вибором.

- Баланс підприємства.
- Звіт про фінансові результати.
- Звіт про рух грошових коштів.
- Звіт про власний капітал.
- Примітки до фінансових звітів.

Із цього переліку студент обирає завдання, виходячи із специфіки бази практики і теми роботи.

2. На підставі даних балансу і звіту про фінансові результати будь-якого року відповідно до варіанта контрольної роботи розробити:

План аудиторської перевірки:

- установити обсяг інформації, що перевіряється, час проведення перевірки, а також розмір й склад групи аудиторів;
- підготувати перелік аудиторських процедур і визначити методику їх застосування;
- визначити склад інформації, яку клієнт повинен надати для застосування вибірових методів контролю.

3. Створити робочі документи аудитора для перевіряемого фрагмента звітності. До цих форм додати витяг із Головної книги підприємства за

відповідний період.

4. Зробити аудиторський висновок по перевіреному фрагменту фінансової звітності.

Про виконання контрольної роботи студент звітує у письмовій формі.

На титульному аркуші робиться напис: «Контрольна робота» студента (прізвище, ініціали, шифр академічної групи), назва бази практики, або місце роботи.

При написанні контрольної роботи студент переписує завдання і дає відповіді на них. Обсяг звіту про виконання практичних завдань має бути в межах 25 сторінок. Одержані кафедрою контрольні роботи студентів перевіряються викладачем у десятиденний термін.

Про одержану оцінку студент може дізнатись у викладача під час щотижневої консультації на кафедрі.

Перелік варіантів і тем контрольної роботи

1. Аудит необоротних активів підприємств.
2. Аудит надходження і використання виробничих запасів.
3. Аудит реалізації готової продукції на підприємстві.
4. Аудит грошових коштів підприємства.
5. Аудит операцій з валютними коштами на підприємстві.
6. Аудит дебіторської заборгованості.
7. Аудит розрахунків з нетоварних операцій.
8. Аудит операцій з цінними паперами.
9. Аудит власного капіталу .
10. Аудит довгострокових зобов'язань .
11. Аудит кредитних операцій .
12. Аудит короткострокових позик .
13. Аудит розрахунків з постачальниками за товари (роботи, послуги).
14. Аудит розрахунків з бюджетом.
15. Аудит операцій з оплати праці і розрахунків з персоналом .
16. Аудит розрахунків з засновниками і учасниками.
17. Аудит формування доходів підприємства.
18. Аудит собівартості реалізованої продукції.
19. Аудит фінансових результатів діяльності.

Студенти спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит» додатково розглядають теоретичні питання відповідно до обраного варіанту. Варіант обирається відповідно до порядкового номера у списку групи.

1. Мета і завдання аудиту фінансової звітності. Вимоги до аудиту фінансової звітності підприємства.
2. Користувачі фінансової звітності та графік виконання аудиторських перевірок.
3. Етапи аудиторської перевірки. Планування складу і чисельності аудиторської групи.
4. Лист-зобов'язання на здійснення аудиту і договір на його проведення.

5. Організація аудиту фінансової звітності.
6. Планування аудиторської перевірки.
7. Аудит Балансу підприємства.
8. Аудит Звіту про фінансові результати.
9. Аудит Звіту про рух грошових коштів.
10. Аудит Звіту про власний капітал.
11. Підтвердження приміток до фінансової звітності
12. Методика аудиту звітності об'єднань, консолідованої фінансової звітності.
13. Вимоги до аудиторського висновку з боку ДКЦПФР та Аудиторської палати України.
14. Модифікація аудиторського висновку
15. Вимоги до аудиторського висновку з боку Аудиторської палати України.

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативні джерела

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Затверджений Верховною Радою України 16.07.99 № 996 — XIV.
2. Положення про надання регулярної інформації відкритими акціонерними товариствами та підприємствами – емітентами облігацій, затвердженого рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.01.2000р.№3
3. «Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку», затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. №356.
4. Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2001р. №143 «Про кореспонденцію рахунків».
5. Наказ держкомітету будівництва, архітектури і житлової політики України «Рекомендації по плануванню, обліку і калькулюванню собівартості робіт (послуг) на підприємствах й організаціях житлово-комунального господарства» від 06.03.2002 г N 47.

6. Наказ Держбуду України «Методичні рекомендації по формуванню собівартості будівельно-монтажних робіт» від 7.05.2002р. №32.
7. Наказ Міністерства економіки «Методичні рекомендації по формуванню складу і порядку їх планування у торговельній діяльності» від 22.05.2002р. №145.
8. Наказ Міністерства фінансів України «Методичні вказівки з обліку основних засобів» від 30.09.2003р. № 561.
9. Наказ Міністерства фінансів «Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами» від 25.06.2003р. №422.
10. Закон України «Про аудиторську діяльність» №3125 від 22.04.1993р. з змінами за №140-У від 14.09.2006р.
11. «Положення про придбання, реалізацію та анулювання акцій власної емісії» №954 від 19.09.2006р.
12. Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку №1528 від 19.12.2006р. «Положення щодо підготовки аудиторських висновків, які подаються до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку при розкритті інформації емітентами та професійними учасниками фондового ринку».
13. Рішення №69 від 31.01.2008р. «Про затвердження інструктивного листа щодо обсягу розкриття емітентами інформації про аудиторський висновок, який оприлюднюється в офіційному виданні та розміщується в загальнодоступній інформаційній базі даних Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів в складі регулярної річної інформації відповідно до вимог розділів V та VI Положення про розкриття інформації емітентами цінних паперів № 1591 від 19.12.2006р.
14. Наказ Міністерства фінансів України «Методичні рекомендації по бухгалтерському обліку запасів» від 10.01.2007р. №2.

15. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження змін у деякі нормативно-правові акти Міністерства фінансів України по бухгалтерському обліку» від 05.03.2008р. №353.
16. Наказ Міністерства фінансів України «Положення про порядок бухгалтерського обліку активів і операцій підприємств державного, комунального секторів економіки ті господарських організацій, що володіють та/або використовують об'єкти державної, комунальної власності» від 19.12.2009р. №1213.
17. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження змін до деяких методичних рекомендацій по бухгалтерському обліку» від 10.11.2009р. № 1307 та інші.
18. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку/ Уклад. О.Андрусь. – Х.: Фактор, 2011. – 432 с.

Підручники і посібники

19. Гордієнко Н.І. Фінансовий облік: навч. посіб. / Н.І. Гордієнко. – Х.: ХНАМГ, 2005. – 288 с.
20. Гордієнко Н.І. Аудит, організація і методика: навч. посіб. / Н.І.Гордієнко, О.В. Харламова.- Х.: ХНАМГ, 2007. – 486 с.
21. Гордієнко Н.І. Звітність підприємств: консп. лек./ Н.І.Гордієнко. - Х.: ХНАМГ, 2010. – 231 с.
22. Гордієнко Н.І. Аудит фінансової звітності: консп. лек. / Н.І.Гордієнко. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 98 с.
23. Міжнародні стандарти аудиту. Надання впевненості та етики. К.: Аудиторська палата України, 2006. – 1148 с.
24. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: навч. посіб./ Л.П.Кулаковська, Ю.В. Піча. – К.: Каравела, 2004. – 568 с.
25. Шеремет А.Д. Аудит:Учебник / А.Д. Шеремет, В.П.Суйц; 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА –М, 2008. – 448 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до проведення практичних занять, самостійної роботи та
виконання контрольної роботи
з дисципліни **«Аудит фінансової звітності»**
(для студентів 5 курсу денної і 6 курсу заочної форми
навчання спеціальності 7.03050901 і 8.03050901 «Облік і аудит»)

Укладач **ГОРДІЄНКО** Наталія Іванівна

Редактор *С. В. Тимошук*

Комп'ютерне верстання *К. А. Алексанян*

План 2010, поз 330 М

Підп. до друку 30.09.2010
Друк на різнографі.
Тираж 50 пр.

Формат 60x84 1/16
Ум. друк. арк. 0,8
Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011р.